

A Kúria a dr. Kisteleki Gabriella ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Varga T. Tamás ügyvéd által képviselt I.r., és II.r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 40.P.93.717/2010. szám alatt folyamatban volt, és a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.641.857/2011/3. számú ítéletével befejezett perében az I.r. alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 95.000 (Kilencvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperesek között 2008. február 06-án megbízási szerződés jött létre, amelynek alapján a II.r. alperes jutalék ellenében az I.r. alperes biztosításközvetítési tevékenységében való közreműködésre vállalt kötelezettséget.

A felperes 2008. május 08-án írásban ajánlatot tett az I.r. alperes megbízottjaként eljáró II.r. alperesnél az ... Zrt. részére ... befektetési és életbiztosítási szerződés megkötésére. A biztosító az ajánlatot elfogadta, így közte és a felperes között ... kötvényszámon befektetési és életbiztosítási szerződés jött létre.

A felperes a biztosítási ajánlat megtételével egyidejűleg csekken 200.000 forint éves biztosítási díjat is befizetett a biztosító részére. Emellett rendkívüli befizetésként 2008. május 08-án 800.000 forintot, 2008. június 05-én pedig 4.000.000 forintot adott át a II.r. alperesnek. Az átvett összegekből a II.r. alperes 2008. december 09-én 1.000.000 forintot visszafizetett a felperes részére. A fennmaradó 3.800.000 forintot azonban nem továbbította az ... Zrt-nek, és azzal a felperes felé sem számolt el.

A felperes módosított keresetében 3.800.000 forint kártérítés és

járulékai megfizetésére kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni.

Az I.r. alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A II.r. alperes a követelést 2.800.000 forint és járulékai erejéig elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a II.r. alperest 3.800.000 forint és járulékai megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság azonban az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és az I.r. alperest is kötelezte, hogy a II.r. alperessel egyetemlegesen fizessen meg a felperes részére 3.800.000 forintot és járulékait.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes a rendelkezésre álló okiratokból kitűnően a közte és az ... Zrt. között az I.r. alperes, és megbízottja a II.r. alperes közvetítésével létrejött biztosítási szerződés alapján rendkívüli befizetésként adta át a meg nem térült 3.800.000 forintot a II.r. alperes részére. Az átvett összeget ezért a II.r. alperesnek a biztosításról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.) 42. § (1) bekezdése értelmében továbbítania kellett volna a biztosító részére. Mivel e kötelezettségének nem tett eleget, a II.r. alperesnek a felperes ebből eredő kárát meg kell térítenie. A megbízott által e minőségében okozott kárért pedig a Ptk. 350. § (1) bekezdésének első fordulata értelmében a megbízó a károsulttal szemben a megbízottal egyetemlegesen felelős. Erre figyelemmel az I.r. alperes a felperes kárát - miután a kártérítési felelősség alóli mentesülés feltételeinek fennálltát nem igazolta - a II.r. alperessel egyetemlegesen köteles megtéríteni.

A rendkívüli befizetés készpénzben történő teljesítését a jogerős ítélet indokolásában kifejtettek szerint sem a biztosítási ajánlaton szereplő tájékoztatás, sem a biztosítási szerződés nem zárta ki. Arról pedig, hogy az alperesek közötti megbízási szerződésben foglaltak szerint a II.r. alperes az ügyfelektől készpénzt nem vehetett át, a felperesnek nem volt tudomása. A felperes tehát a kármegelőzési kötelezettségét nem szegte meg, így az alperesek a kártérítés megfizetése alól erre hivatkozással sem mentesülhetnek.

A jogerős ítélet öt marasztaló rendelkezése ellen - annak hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyása, másodlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt - az I.r. alperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 4. §-át, 207. § (1)

bekezdését, 340. § (1) bekezdését, 348. § (1) bekezdését, 350. § (1) és (2) bekezdését, a Pp. 3. § (2) és (3) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 228. § (4) bekezdését és 229. §-át. Az elsőfokú bíróság ugyanis a II.r. alperest kártérítésben marasztaló ítélete indokolásában azt állapította meg, hogy a II.r. alperes nem a tőle kapott megbízás teljesítése körében, hanem attól függetlenül okozott kárt a felperesnek. Az elsőfokú ítéletnek a II.r. alperesre vonatkozó rendelkezései pedig fellebbezés hiányában a hozzájuk kapcsolódó indokolással együtt jogerőre emelkedtek. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 228. § (4) bekezdésében és 229. §-ában foglaltakra figyelemmel az elsőfokú ítélet indokolásában ebben a körben megállapított tényállástól nem térhetett volna el, és jogszerűen nem kötelezhette volna őt a Ptk. 350. § (1) bekezdése alapján a II.r. alperessel egyetemlegesen kártérítés fizetésére.

Megjegyezte továbbá, hogy a vele szembeni keresetet elutasító elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a felperes ellentmondásosan és az elsőfokú eljárás során előadottaktól is részben eltérően jelölte meg azt, hogy milyen jogcímen kéri őt kártérítésben marasztalni. A másodfokú bíróságnak ezért tisztáznia kellett volna a fellebbezés pontos tartalmát; ez azonban a véleménye szerint a másodfokú eljárásban nem történt meg. Kiemelte, hogy a Ptk-nak a felperes fellebbezésében hivatkozott 348. §-a és 350. § (2) bekezdése alapján a II.r. alperessel való egyetemleges marasztalására nem kerülhetett volna sor.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság egyébként is a bizonyítékok téves értékelésével állapította meg, hogy a II.r. alperes a meg nem térült 3.800.000 forintot a vele kötött megbízási szerződés teljesítése keretében vette át a felperestől. Ezt ugyanis maga a II.r. alperes sem erősítette meg, és a pénz átvételéről kiállított pénztárbizonylatok sem támasztják alá, azokon ugyanis semmilyen, az ... Zrt-vel kötött biztosítási szerződésre utaló adat nem szerepel.

Állította továbbá, hogy a per során okiratok csatolásával igazolta, hogy a megbízott II.r. alperes kiválasztása, utasításokkal ellátása és felügyelete során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A közte és a II.r. alperes között létrejött megbízási szerződés egyértelműen előírta azt is, hogy a II.r. alperes az ügyfelektől készpénzt semmilyen jogcímen nem vehet át. Ezzel az előírással a II.r. alperes az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatából kitűnően a megbízási jogviszony fennállása alatt mindvégig tisztában volt. Erre figyelemmel a Ptk. 350. § (1) bekezdésének második mondata alapján akkor is mentesül a kártérítési felelősség alól, ha egyébként a II.r. alperessel egyetemleges felelőssége megállapítható lenne.

Végül kifejtette, hogy az álláspontja szerint a felperes maga is közrehatott a kár bekövetkeztében. A felperesnek ugyanis a részére

átadott ügyféltájékoztatóban foglaltak, a biztosítási ajánlati nyomtatványon szereplő tájékoztatás és a biztosítási szerződés általános szerződési feltételei alapján tudnia kellett, hogy a biztosítási díjat csekken, banki átutalással vagy beszédési megbízás útján teljesítheti. A felperes tehát súlyosan gondatlanul járt el, amikor jelentős összegű készpénzt adott át a II.r. alperesnek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

Az ítéleti rendelkezések - az I.r. alperes helyes álláspontjának megfelelően - a hozzájuk kapcsolódó indokolással együtt emelkednek jogerőre. A II.r. alperes marasztalására azonban az elsőfokú eljárásban amiatt került sor, mert a II.r. alperes a felperestől átvett pénzüsszeggel a rendeltetésétől eltérően, sajátjaként rendelkezett, és a pénzzel később sem számolt el a felperes felé. Az elsőfokú ítélet indokolásának egyéb elemei, így az, hogy a II.r. alperes az I.r. alperestől kapott megbízás teljesítése körében vette-e át a meg nem térült 3.800.000 forintot, nem az első fokon jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezéshez, hanem az I.r. alperes kártérítési felelőssége tárgyában hozott döntéshez kapcsolódnak. Így nem volt törvényes akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a felperes fellebbezése alapján ebben a részében felülvizsgálja, és az alperesek egyetemleges marasztalásáról rendelkezzen.

A felperes a per során elsődlegesen mindvégig egyetemlegesen kérte az alpereseket marasztalni arra hivatkozással, hogy a II.r. alperes az I.r. alperes megbízottjaként neki kárt okozott. A másodfokú bíróság ezért sem a kereseti kérelmen, sem a fellebbezésen nem terjeszkedett túl azzal, hogy az alpereseket egyetemlegesen kötelezte kártérítés fizetésére. A felek téves jogi hivatkozásaihoz pedig a bíróság a döntése meghozatala során nincs kötve.

A felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül, a bizonyítékok helyes értékelése alapján következtetett a másodfokú bíróság arra is, hogy a II.r. alperes az I.r. alperestől kapott megbízás teljesítése körében, az általa közvetített biztosítási szerződés alapján teljesített rendkívüli befizetesként vett át készpénzt a felperestől. Az első - 800.000 forint összegű - készpénzbefizetés átvételére ugyanis a biztosítási ajánlat átvételekor került sor. A biztosítás közvetítése, a biztosítási

ajánlat átvétele során pedig a II.r. alperes nem vitásan az I.r. alperes megbízottjaként járt el, arra vonatkozó megfelelő bizonyíték ugyanakkor a perben nem keletkezett, hogy a II.r. alperes egyidejűleg kétféle minőségben is kapcsolatba került volna a felperessel. A készpénz átvételéről kiállított okirat ugyanis ezt - a másodfokú bíróság helyes álláspontjának megfelelően - nem támasztja alá, a II.r. alperes perbeli nyilatkozata pedig - mivel a II.r. alperes lényeges kérdésekben elzárkózott a válaszadástól - ebben a körben nem vehető figyelembe, a tényállás megállapításának alapjául nem szolgálhat. A további készpénzáttadásra pedig ugyanolyan módon, ugyanolyan pénztárbizonylat kiállítása mellett került sor, mint a 800.000 forint átadására. A másodfokú bíróság ezért az eset körülményeinek helyes értékelésével állapította meg azt, hogy a befizetést a felperes a biztosítási szerződés kapcsán teljesítette, vagyis a készpénzt a II.r. alperes az I.r. alperes megbízottjaként vette át a felperestől.

Azt pedig az I.r. alperes a per során nem bizonyította, hogy megbízottja, a II.r. alperes kiválasztása, utasításokkal ellátása és felügyelete során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Önmagában az ugyanis, hogy a közte és a II.r. alperes között létrejött megbízási szerződésben kikötötték, hogy a II.r. alperes nem vehet át készpénzt az ügyfelektől, még nem jelenti azt, hogy az I.r. alperes teljeskörűen a tőle elvárható módon járt el. További megfelelő bizonyíték pedig ebben a körben nem keletkezett. A kártérítési felelősség alól ezért az I.r. alperes a Ptk. 350. § (1) bekezdésének második mondata alapján nem mentesülhet.

Nem állapítható meg az sem, hogy a felperes maga is közrehatott kára bekövetkeztében, illetve, hogy megsértette volna kármegelőzési kötelezettségét. A készpénz átvételére vonatkozó, az alperesek közti megbízási szerződésben foglalt tilalomról ugyanis a rendelkezésre álló adatok szerint nem volt tudomása, és a biztosítási szerződés általános szerződési feltételei, valamint a részére átadott ügyféltájékoztató sem zárták ki a biztosítási díj készpénzben való teljesítését. A biztosítási ajánlati nyomtatványon szereplő tájékoztatás pedig - a másodfokú bíróság helyes álláspontjának megfelelően - csak az éves biztosítási díj befizetésének módjára terjedt ki, a rendkívüli befizetések módjáról nem tett említést.

Mindezekre tekintettel az I.r. alperes a Ptk. 350. § (1) bekezdése alapján a II.r. alperessel egyetemlegesen köteles a felperes kárát megtéríteni.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és az I.r. alperest a Pp. 78. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a felperes

felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2013. március 14.

*Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Rédei Anna s.k. bíró*